

КАЗУС

С.Р. притежавала жилище в гр.София, в която живеела заедно със съпруга си, понастоящем покойник. Последния притежавал колекция от ценни картини, които съхранявал в жилището. През месец май, 2007година в СДВР била получена информация, че три лица се готвят да влязът в жилището на С.Р., като информацията била че С.Р. ще бъде нападната на стълбите на кооперацията, в която живее, ще ѝ бъдат взет ключа, с когото да бъде отворена входната врата на апартамента и от там да бъдат откраднати картините. За установяване и документиране на дейността на лицата било искано и получено разрешение за използването на Специални разузнавателни средства, чрез „подслушване” на телефоните им, както и „наблюдение” на лицата.

На 09.05.2007година със С.Р. се свързал служител на МВР, казал ѝ за предстоящото нападение и ѝ препоръчал да не променя обичайните си навици, за да не предизвика подозрение.

На 18.05.2007год. лицата В.Д., К.Р. и А.М. пристигнали в гр. София с лек автомобил. Паркирали го на площад в близост до къщата на С.Р., излези от него и непосредствено след това били задържани от служители на полицията.

Бил извършен оглед на автомобила, при който били иззети нож с дървена дръжка, пистолет, калъфка за него, пълнител с 15 патрона и пари. Бил извършен личен обиск на лицето В.Д. при който бил взет автоключ още няколко метални ключа с ключодържател и мобилен телефон. Били обискирани и другите две лица- К.Р. и А.М. При обиска на К.Р. бил иззет мобилен телефон, импулсна карта на Булфон, а при обиска на А.М. – мобилен телефон.

На същата дата били извършени претърсвания в домовете на тримата задържани, при които не били иззети каквито ѝ да е вещи.

За резултата от използваните СРС срещу тримата не били изготвени веществени доказателствени средства /ВДС/ по разпореждане на прокурора, а СРС-тата били унищожени.

Служителите участвали в подслушването на телефоните на трите лица и тяхното следене, изготвили докладна записка, която били приложена към образуваното наказателно производство.

В хода на наказателното производство, нито един от тримата задържани лица не дал обяснения и не се признал за виновен.

ВЪПРОСИ:

1.Има ли извършено престъпление от В.Д., К.Р. и А.М. и ако да, каква е неговата правна квалификация? Напишете диспозитив на евентуалното обвинение?

Изготвен заповед за разпореждане
26.05.07
гр. София

2.Съобразявайки се с изготвеното от Вас обвинение отговорете допустимо ли е използването на СРС и от там изготвянето на ВДС?

3. Допустимо ли е в наказателното производство да бъдат разпитвани, като свидетели полицейските служители, извършвали оперативна дейност - подслушвайки физически телефоните и/или проследяване на лица, заподозрени в извършване на престъпление, за факти и обстоятелства станали им известни по повод „подслушването” и „приследяването”? Ако отговорът Ви е „не” защо? Ако отговорът Ви е „да” защо?

4. Ако отговорът Ви на предния въпрос е положителен, отговорете, представляват ли показанията на такива свидетели способ, предвиден в НПК за възпроизвеждане на релевантни обстоятелства по делото придобити чрез СРС и следва ли тези показания да се ценят като годно доказателствено средство?

5.Изготвената по делото „докладна записка” от полицейските служители, какъв по вид документ представлява?

6. В конкретния случай отразените в нея факти следва ли да се третираат, като доказани или подлежат на доказване, чрез други процесуални способи в НПК.

ОТГОВОРИ

1. Има ли извършено престъпление от В.Д., К.Р. и А.М. и ако да, каква е неговата правна квалификация? Напишете диспозитив на евентуалното обвинение.

Отговор: Не е доказано извършването на престъпление.

Обвинението не може да почива на предположения и да е основано на несигурни и колебливи източници. За да се повдигне обвинение чрез внасяне на обвинителен акт в съответния първоинстанционен съд, респ. - да се постанови осъдителен съдебен акт, следва да са изяснени напълно всички обстоятелства, касаещи съответното обвинение, като само когато всички факти, включени в причинно-следствения процес на престъпното деяние и неговото авторство бъдат изяснени безспорно и категорично, са налице предпоставки за повдигане на обвинение/признаване на подсъдимия за виновен /чл. 303 ал.2 от НПК/, което е гаранция за реализиране правата на обвиняемия, респ. на подсъдимия в наказателния процес, произтичащи от презумпцията за невиновност, установена в чл. 16 от НПК.

Квалификацията на извършеното от В.Д., К.Р. и А.М. следва да бъде по чл.200, пр.І, вр. чл.198, ал.1, вр. чл.20, ал.2, вр. ал.1, вр.чл.17, ал.1 от НК, а именно:

За това, че: за времето от неустановена дата в началото на м. май 2007г. до 18.05.2007г. в гр.София, в съучастие като извършител с /имената на извършителите/ е извършил приготвяне – намиране на съучастници и подготвянето на средства – нож с дървена дръжка, пистолет, МПС - към грабеж по чл. 198 ал.1 от НК- към отнемане в гр.София на чужди движими вещи – картини от владението на С.Р. от гр.София, с намерение противозаконно да ги присвои, като за това да се употреби сила.

2. Съобразявайки се с изготвеното от Вас обвинение отговорете допустимо ли е използването на СРС и от там изготвянето на ВДС?

Отговор: С оглед горепосоченото обвинение използването на СРС е недопустимо, тъй като обвинението не е за тежко престъпление по смисъла на чл.93, т.7 от НК, изискуема предпоставка по смисъла на чл. 172, ал.2 от НПК.

В конкретния случай следва да се посочи, че СРС е било разрешено от съд като допустимо, тъй като издалият разрешение правоохранителен орган е разполагал с данни за престъпление „грабеж”, което обезпечават. Същото е „тежко” умишлено престъпление по см. на чл. 93, т.7 от НК и не е било възможно на съда да е известно как ще протече бъдещата

престъпна дейност - ще започне ли изпълнението ѝ въобще и ако започне на какъв етап ще приключи.

При това положение даването на разрешение за използване на СРС е допустимо и последващата квалификация на престъпната дейност е без значение.

3. Допустимо ли е в наказателното производство да бъдат разпитвани като свидетели полицейските служители, извършвали оперативна дейност - подслушвайки физически телефоните и/или проследяване на заподозрени лица, за факти и обстоятелства станали им известни по повод „подслушването“ и „проследяването“?

Ако отговорът Ви е „не“ защо?

Ако отговорът Ви е „да“ защо?

Отговор: Разпитът на служители, извършващи технически дейности при използването на СРС, като свидетели в наказателното производство относно факти и обстоятелства, станали им известни в резултат на експлоатацията на СРС, е недопустим.

Разпит на свидетелите за това какво са чули по време на подслушването не представлява друго освен своеобразен, но непредвиден в закона способ за възпроизвеждане на данните, събрани чрез СРС. Подобен подход сочи на заобикаляне на законовите изисквания, тъй като по начало редът за обективизиране на събраните посредством СРС данни е чрез изготвяне на ВДС, а не чрез устното им възпроизвеждане от свидетели по делото.

Валидният процесуален ред за приобщаване на данните от използваните СРС е подчинен на изричното изискване за изготвяне на ВДС. Последното също е обект на стриктен процедурен регламент. Подмяната на ВДС с показанията на свидетел за същите данни е недопустима, защото с нея би се достигнало да заобикаляне на законови изисквания.

В този смисъл такива показания не могат да бъдат ценени, като годна доказателствена основа за установяване на фактите.

4. Ако отговорът Ви на предния въпрос е положителен, отговорете, представляват ли показанията на такива свидетели способ, предвиден в НПК за възпроизвеждане на релевантни обстоятелства по делото, придобити чрез СРС и следва ли тези показания да се ценят като годно доказателствено средство?

Отговор: Показанията на тези свидетели не могат да бъдат ценени като годно доказателствено средство, тъй като има валиден процесуален

ред за приобщаване на данните от използваните СРС, който е подчинен на изрично изискване за изготвяне на ВДС.

В този смисъл показанията на тези свидетели, независимо от своето естество не могат да бъдат ценени, щом няма законова възможност за приобщаване на първичните данни чрез изготвяне на ВДС, то е недопустимо включването в доказателствената съвкупност на тези, които ги възпроизвеждат - свидетелските показания на полицейските служители, извършвали оперативна дейност - подслушвайки физически телефоните и/или проследяване на заподозрени лица, за факти и обстоятелства станали им известни по повод „подслушването” и „проследяването”, тъй като същите представляват производни доказателства.

5. Изготвената по делото „докладна записка” от полицейските служители, какъв по вид документ представлява?

Отговор: „Докладната записка” или „справка”, изготвена от полицейския служител, не представлява официален удостоверителен документ, а е частен документ. Отразеното в нея подлежи на доказване с гласни доказателствени средства, защото представлява възпроизвеждане от страна на автора на факти и обстоятелства, които твърди да е възприел или да са му станали известни /т.е. тя е частен удостоверителен документ/. Последните следва да се установяват чрез разпит на лицето в качеството му на свидетел. Единствено чрез показанията си свидетеля може да установява това, което му е станало известно по делото, като не може това да бъде сторено с писмено изложение, с оглед установения принцип на устност.

„Докладната записка” или „справка” не е изготвена по реда и при условията в НПК и няма как да установява извършването на действие, реда на извършването му и събраните доказателства. Тя няма характер на доказателствено средство.

6. В конкретния случай отразените в нея факти следва ли да се приемат за доказани или следва да се установят чрез други способи в НПК

Отговор: „Докладната записка” не представлява писмено доказателствено средство. Те са дефинирани ясно в разпоредбата на чл.127 от НПК и коментираният документ не попада в изчерпателно изброените там. Писмените доказателствени средства, но не и писмените доказателства се ползват с предвидената от закона доказателствена сила, а „докладната записка”/„справката” няма характер на доказателствено средство. Тя не е изготвена по реда и при условията в НПК и няма как

да установява извършването на действия, реда на извършването им и събраните доказателства.

Забележка: Присъда от дата 27.04.2009г. по НОХД № Сл.П - 60/2008г. по описа на Софийски районен съд, НО, 10 състав, потвърдена с Решение по ВНОХД № 367/2010г. по описа на Софийски градски съд, НО, XV състав.